

BHMAGAZINO

15

Σινεμά

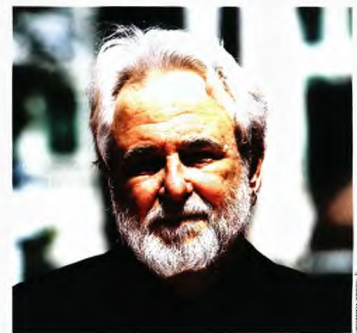
ΑΡΙ ΦΟΛΜΑΝ/ΒΙΝΤΕΟ

Αριστερά: Σκηνή από την ταινία «Πού κρύβεται η Άννα Φρανκ». **Κάτω:** Ο Αρι Φόλμαν φωτογραφημένος στο Φεστιβάλ των Καννών τον Ιούλιο του 2021.

ΑΡΙ ΦΟΛΜΑΝ

«Το κινούμενο σχέδιο είναι εργαβείο εκπαιδεύσης»

Πώς το θρυλικό «Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ» έγινε animation από τον ισραηλινό δημιουργό της αριστουργηματικής ταινίας «Βαλς με τον Μπασίρ».

ΑΡΙ ΦΟΛΜΑΝ/ΒΙΝΤΕΟ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Το «Πού κρύβεται η Άννα Φρανκ» ήταν μία από τις εκπληξίες του τελευταίου Φεστιβάλ Κινηματογράφου των Καννών, από όπου άρχισε η διεθνής πορεία του. Πρόκειται για μία μεγάλου μήκους ταινία κινουμένων σχεδίων, βάση της οποίας είναι το «Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ», το διασημότερο ημερολόγιο του 20ού αιώνα, γραμμένο από ένα παιδί-θύμα του Ολοκαυτώματος των Εβραίων, τη Γερμανο-ολλανδή Άννα Φρανκ (1929-1945). Ένα φιλμ όπου η Κίτι, το πρόσωπο της φραντσέζας της Άννας στο οποίο αφηγείται τις σκέψεις της, ζωντανεύει μέσα στο Μουσείο Άννας Φρανκ του Αμστερνταμ, παίρνει το ημερολόγιο και αρχίζει την προσπάθεια ανεύρεσης της φιλής της ανακαλύπτοντας έτσι έναν νέο, σκληρό κόσμο... Δημιουργός της ταινίας αυτό το διάστημα στις ελληνικές αίθουσες σε διανομή Rosebud.21) είναι ένας ευφυής καλλιτέχνης, ο Ισραηλινός Αρι Φόλμαν, ο οποίος έκανε για πρώτη φορά αίτηση το 2008, όταν στην ταινία «Βαλς με τον Μπασίρ» κατάφερε να συνδυάσει τις προσωπικές

του, δραματικές πολεμικές εμπειρίες με τον κόσμο του animation. Το «Βαλς με τον Μπασίρ», που διεκδίκησε το Όσκαρ καλύτερης μη αγγλόφωνης ταινίας, ανέδειξε ταυτόχρονα μια νέα, φρέσκα ματιά στο «ώρμητο κινούμενο σχέδιο, απευθυνόμενο, κυρίως, σε ενήλικους θεατές.

Το υποκρυπτό δέβασμα

Όταν ο 59χρονος σήμερα Αρι Φόλμαν (Χάιφα, Δεκέμβριος 1962) διάβασε για πρώτη φορά το «Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ», ήταν ακόμα μαθητής στο σχολείο και καθότι η ανάγνωση του ημερολογίου ήταν υποχρεωτική, «αυτός ήταν και ένας ανασταλτικός παράγοντας για να το εκτιμήσω όπως θα έπρεπε» είπε τηλεφωνικά στο BHMAGAZINO. «Στην παιδική ηλικία και την εφηβεία μου δεν συμφωνούσα εύκολα με οσδήποτε το "υποχρεωτικό". Ακόμα και αργότερα, όμως, όταν το Ισραήλ Άννα Φρανκ προσέγγισε τον Φόλμαν προτείνοντάς του να γυρίσει μια ταινία πάνω στο ημερολόγιο, εκείνος είχε τις αντιρρήσεις του. «Αρ-ο οποίος έκανε για πρώτη φορά αίτηση το 2008, όταν στην ταινία «Βαλς με τον Μπασίρ» κατάφερε να συνδυάσει τις προσωπικές

να γυριστεί και μια ταινία βασισμένη σε αυτό. Ετσι κι αλλιώς μια ταινία μεγάλου μήκους με κανονικούς ηθοποιούς είχε ήδη γυριστεί (ο.σ.: «Το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ», παραγωγής 1959 σε σκηνοθεσία Τζορτζ Στίβενς), οπότε δεν ένιωθα ότι είχα κάτι παραπάνω να προσθέσω». Παρ' όλα αυτά, ο Φόλμαν βρήκε την ευκαιρία να το ξαναδιαβάσει και τότε άρχισε να αλλάζει γνώμη,

Η ομοσμία της πατρότητας

«Έπαιξε ρόλο το γεγονός ότι όταν το ξαναδιάβασα ήμουν για πατέρα» σχολίασε ο Φόλμαν «και ίσως γι' αυτό μπόρεσα να μπω τόσο βαθιά μέσα του. Είναι ένα απίστευτο αριστούργημα γραμμένο από ένα μικρό παιδί. Ο τρόπος με τον οποίο η Άννα Φρανκ παρατηρεί τα πράγματα είναι μοναδικός, όπως μοναδικά είναι και το γράφημα της. Διαβάζοντάς το ξανά είδα μια μεγάλη συγγραφέα και ειδικμένα πιστεύω ότι αν η Άννα Φρανκ είχε επιβιώσει στο Ολοκαύτωμα, θα είχε γίνει μια σπουδαία μορφή της λογοτεχνίας του 20ού αιώνα».

Εχοντας ξαναδιαβάσει το ημερολόγιο ο Φόλμαν ξανασκέφτηκε την πρόταση του Ισραήλ Άννα Φρανκ

και εν τέλει δέχθηκε να γυρίσει την ταινία. «Κατάλαβα ότι για να διατηρηθεί ζωντανή η ιστορία της Άννας Φρανκ θα πρέπει να βρούμε πάντα νέους τρόπους για να την πούμε» τόνισε, «είτε αυτό θα είναι κινούμενο σχέδιο είτε γραφική νοβέλα. Το κινούμενο σχέδιο είναι εργαλείο εκπαίδευσης για το νεανικό κοινό. Αν ένα 2% των παιδιών που θα δουν την ταινία μου αναζητήσουν το ημερολόγιο, θα έχω κάνει μια καλή δουλειά» (παράλληλα με την ταινία, ο Φόλμαν δημοσίωσε μαζί με τον Νταβίτ Πολόνσκι το graphic diary «Το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ» - κυκλοφορεί στα ελληνικά

Το εξώφυλλο του εικονογραφημένου «Ημερολογίου της Άννας Φρανκ».

από τις εκδόσεις Πατάκη). Ο Αρι Φόλμαν δεν αρνείται φυσικά ότι ένας επιπρόσθετος λόγος που τον ώθησε να αναλάβει τη συγκεκριμένη παραγωγή ήταν η εβραϊκή καταγωγή του: «Είμαι απόγονος ανθρώπων που έζησαν από πρώτο χέρι το Ολοκαύτωμα και αυτό το γεγονός έχει παίξει τεράστιο ρόλο στη ζωή μου, έχει από πολύ νωρίς διαμορφώσει τον χαρακτήρα μου».

Οι τρεις όροι

Ωστόσο, για να γυρίσει την ταινία «Πού κρύβεται η Άννα Φρανκ», ο Φόλμαν έθεσε τρεις όρους: κατ' αρχάς, θα έπρεπε το φιλμ να απευθύνεται σε παιδιά «από 10 ετών και πάνω» όπως είπε. Δεύτερον, η ταινία θα έπρεπε να παρουσιάζει όλο το ημερολόγιο, ακόμα και τους τελευταίους επτά δραματικούς μήνες της Άννας Φρανκ στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως. «Αυτός ο δεύτερος όρος ήταν πολύ σημαντικός για εμένα, διότι συνήθως αυτό το κομμάτι λόγω της ωϊκής σκληρότητας, του δεν παρουσιάζεται. Ενώ στην αρχική κόπια της ταινίας «Το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ» υπήρχαν σκηνές στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, ο Οτο Φρανκ, ο πατέρας της Άννας, θεώρησε ότι έπρεπε να αφαι-

ρεθούν γιατί η εικόνα που παρουσιάζαν ήταν πολύ άγρια για το ευρύ κοινό που ενδεχομένως θα διασπαστούνταν». Και ο τρίτος όρος που έθεσε ο Φόλμαν ήταν η σύνδεση του Ημερολογίου με το σήμερα. «Δεν θα υπήρχε λόγος να ξαναγυρίσει μια ταινία για το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ χωρίς να έχει κάποιον σύνδεσμο με το παρόν, με τα όσα γίνονται στον κόσμο σήμερα» είπε. Όμως δεν κάνει συγκρίσεις καταστάσεων και φρίκης. Γνωρίζει εξάλλου ότι όπως φαίνεται και στην ταινία, «οι συνθήκες των γερμανικών στρατοπέδων συγκέντρωσης δεν διαφέρουν από την κάθοδο στον Άδη στην ελληνική μυθολογία», την ώρα που οι μεταναστες της σύγχρονης εποχής, τηρουμένων των αναλογιών, ζουν αρκετά προνομηκά. «Δεν μπορεί να συγκρίνει γενετικές – για κάθε λαό η δική του γενεογονία είναι η χειρότερη. Φυσικά και η γενεογονία των Εβραίων στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο κομμάτι λόγω της ωϊκής σκληρότητας, αν όμως ρωτήσει κάποιον από το Κονγκό για τη γενεογονία του δικού του λαού από τους Βέλγους, ενδεχομένως να νιώσει το ίδιο. Όπως και αν ρωτήσει έναν Αρμένιο για τη γενεογονία του δικού του λαού από τους Τούρκους».